

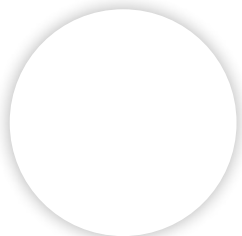

Erfgoed
DEAL

Samen werken aan een waardevolle leefomgeving

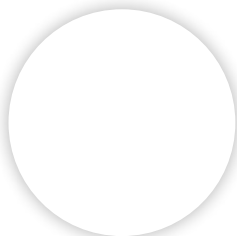
[OCW | BZK | IenW | LNV | IPO | VNG | FGM | FIM | Natuurmonumenten |
Staatsbosbeheer | LandschappenNL | RVB | Federatie Ruimtelijke Kwaliteit]

de Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

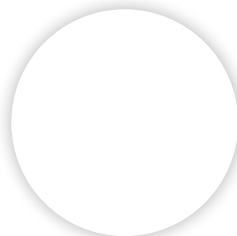
Ingrid van Engelshoven

de Minister van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

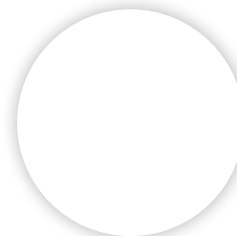
drs. K.H. Ollongren

de Minister van Infrastructuur
en Waterstaat

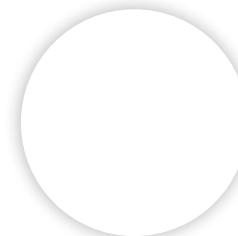
drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga

de Minister van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

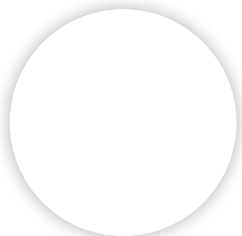
Carola Schouten

Vereniging Nederlandse
Gemeenten

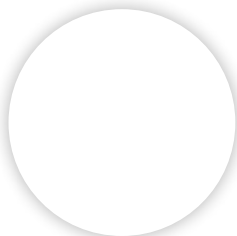
Hein Kuiken
Wethouder

Interprovinciaal Overleg

Mariëtte Pennarts-Pouw
Gedeputeerde

Federatie Instandhouding
Monumenten

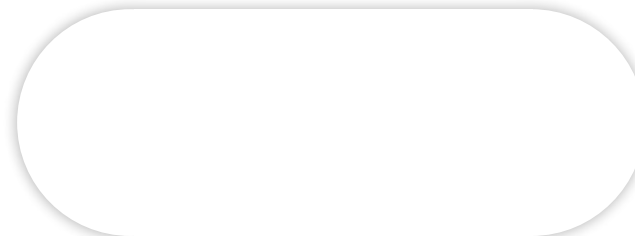

Leo Endedijk
Voorzitter

De Erfgoed Deal is op 21 februari
2019 te Den Haag ondertekend

Bestuurlijk Platform
Erfgoedgemeenten

Monique Schuttenbeld
Voorzitter

Federatie Grotemonumenten
Gemeenten

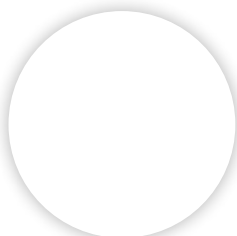
Karin Westerink
Voorzitter

LandschappenNL

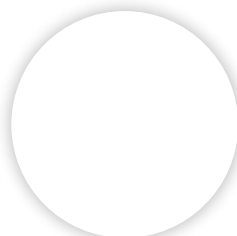
Hank Bartelink
Directeur-bestuurder

Staatsbosbeheer

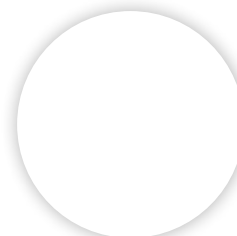
Kees Lever
Divisiedirecteur

Natuurmonumenten

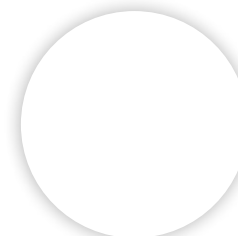
Teo Wams
Directeur

Rijksvastgoedbedrijf

Frank Foreman
Directeur

Federatie Ruimtelijke Kwaliteit

Leen Verbeek
Voorzitter

Samen werken aan een waardevolle leefomgeving	4
Inhoudelijke thema's	6
Ondersteunende lijnen	9
Projectbureau en stuurgroep	11
Financiën en looptijd	12
Annex	13

Samen werken aan een waardevolle leefomgeving

Vanuit de kracht van het erfgoed dragen we bij aan de realisatie van de transities en opgaven in de leefomgeving. Erfgoed en ontwerp inspireren, verrijken en tillen de uitvoering naar een hoger kwaliteitsniveau. We sluiten aan bij bestaande initiatieven en versterken de relatie tussen erfgoed en de leefomgeving. We bundelen de krachten om te zorgen voor een waardevolle leefomgeving waarin we ons - nu en in de toekomst - herkennen en thuis voelen.

De opgaven

De wereld om ons heen verandert snel. We staan aan het begin van een aantal omvangrijke transities in de fysieke leefomgeving. Klimaatadaptatie, de energietransitie en een toenemende stedelijke groei en krimp zorgen voor grote ruimtelijke opgaven. Wijken moeten worden verduurzaamd, nieuwe energie moet worden opgewekt en moet worden getransporteerd. Onze leefomgeving moet zo worden ingericht dat hij weerstand kan bieden aan wateroverlast, droogte én ons kan beschermen tegen hitte. Onze steden groeien verder terwijl andere gebieden worden geconfronteerd met bevolkingsdaling en leegstand.

Gezamenlijke ambitie

In deze turbulente tijden kan cultureel erfgoed houvast bieden. Natuurlijk: instandhouding en ontwikkeling van erfgoed zijn van belang. Maar erfgoed biedt meer: gebiedskenmerken en lessen uit het verleden kunnen inspiratie bieden voor de opgaven waar we voor staan. Door de kracht van ontwerp kunnen we oude waarden een plek geven in de leefomgeving van de toekomst. Uiteindelijk willen we een waardevolle leefomgeving die met zorg is vormgegeven, waarin ons verleden tastbaar is en waar we ons – ook in de toekomst – verbonden mee voelen. Om dit te bereiken is inzet van alle partijen – overheden en maatschappelijk organisaties – nodig. Daartoe sluiten we de ‘Erfgoed Deal’.

Bron - Aad Hoogendoorn

Met de Erfgoed Deal bundelen we de krachten en kan effectiever worden toegewerkt naar een waardevolle leefomgeving. Het vormt een verdieping op bestaande samenwerkingsverbanden zoals de NOVI en het Interbestuurlijk Programma (IBP). Gezamenlijk geven we invulling aan een uitvoeringsprogramma dat een basis vormt voor een uitvoeringspraktijk waarin erfgoed en de inrichting van de leefomgeving elkaars bondgenoten zijn. Alle projecten in het uitvoeringsprogramma dragen bij aan deze gezamenlijke ambitie. De kennis en ervaring die de afgelopen jaren is opgedaan binnen de Visie Erfgoed en Ruimte (VER) biedt een uitstekende uitgangspositie om onze ambitie waar te maken.

Voor de Erfgoed Deal heeft het kabinet voor de jaren 2019 – 2022 een bedrag van €20 miljoen uitgetrokken uit de middelen van het regeerakkoord. Provincies en gemeenten verdubbelen dit bedrag door matching. De matching is gekoppeld aan de projecten die door de gemeenten en provincies worden aangedragen voor het (jaarlijks) uitvoeringsprogramma.

Inhoudelijke thema's

De Erfgoed Deal richt zich op een drietal hoofdthema's: **1 Klimaatadaptatie**, **2 Energietransitie en duurzaamheid**, en **3 Stedelijke groei en krimp**.

Naast deze hoofdthema's zijn er twee ondersteunende lijnen: kennis en dialoog en erfgoed als basis voor omgevingsvisies.

De hoofdthema's komen ook terug in het IBP¹, de NOVI en de Omgevingswet, maar worden in de Erfgoed Deal vanuit het perspectief van cultureel erfgoed², verdiept:

1 Klimaatadaptatie

Er zijn maatregelen nodig om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen.³ Het gaat bijvoorbeeld om versterking van onze zee- en rivierdijken (waterveiligheid), ontwikkeling van nieuwe zachte oevers (achter- en vooroevers, kreekherstel), de afvoer van overtollig water of juist het vasthouden daarvan om de gevolgen van droogte tegen te gaan. Dit heeft gevolgen voor ons kust- en rivierenlandschap en werkt door in de inrichting van de waterhuishouding in beekdalen. Binnenstedelijk kan het gaan om het tegengaan van wateroverlast als gevolg van toenemende buien, of juist het toevoegen van water en groen in de stad in de strijd tegen hitte en droogte.

Het verleden kan een bron van inspiratie zijn. Historische watergangen in steden kunnen weer worden benut of oude dijken, waterstructuren en landschapselementen kunnen worden ingezet bij het bergen of geleiden van overtollig water of het tegengaan van erosie.

Uitvoeringsprojecten kunnen betrekking hebben op de integratie van erfgoed in stresstesten en klimaatdialogen, integratie van erfgoed bij dijkversterkingsprojecten, de aanleg van klimaatbuffers en bij de herinrichting van beekdalen. Ook projecten ter voorkoming van verdroging of bodemdaling, zowel in stedelijk gebied als in het veenweidegebied kunnen hier onderdeel van uitmaken.⁴

Bron - RCE Beeldbank | Siebe Swart

¹ Onderstaande thema's sluiten aan bij de IBP-opgaven 'Samen aan de slag voor het klimaat', 'Vitaal platteland' en 'Regionale economie als versneller'.

² Er wordt aangesloten bij de brede definitie van cultureel erfgoed uit de Erfgoedwet, waarin de overdracht van waarden aan toekomstige generaties centraal staat.

³ De Erfgoed Deal sluit aan bij het bestuursakkoord klimaatadaptatie.

⁴ De Erfgoed Deal sluit op dit thema tevens aan bij de doelstellingen van het Europese natuur, milieu en klimaatprogramma LIFE.

2 Energietransitie en duurzaamheid

In de komende jaren zal de samenleving moeten verduurzamen en CO²-neutraal moeten worden gemaakt. Dit vraagt om onder meer de realisatie van zonneweides en windenergie in het buitengebied, beperking van CO²-uitstoot en tegengaan van bodemdaling van veenweidegebieden en inpassing van energie-infrastructuur. In het oog springen ook initiatieven voor het aardgasvrij en energieneutraal maken van (historische) stads- en dorpskernen en de aanleg en inpassing van warmtenetten. De landbouwsector staat voor de opgave om meer circulair en natuur-inclusief te worden. Om deze opgaven te realiseren zijn forse ruimtelijke ingrepen nodig. Dit leidt tot behouds- en inpassingsvraagstukken voor historisch waardevolle bebouwing en landschappen. Aandacht voor erfgoed is hierbij nodig om het landschap en de leefomgeving van de toekomst herkenbaar te houden.⁵ Door ontwerp kunnen ook nieuwe waarden worden toegevoegd. Het verleden kan bovendien inspireren: landgoederen kunnen als voorbeeld dienen voor het gebruik van biomassa. De gesloten kringloop van materiaal zit immers al van oudsher in hun verdienmodel.

Bron - RCE Beeldbank | Siebe Swart

Uitvoeringsprojecten kunnen betrekking hebben op het verrijken van de Regionale energiestrategieën (RES-en) met informatie over en deskundigheid van de omgang met historische wijken, cultuurlandschappen en erfgoed-inclusieve landbouw en natuurbeheer. Projecten voor het aardgasvrij maken van diverse wijken bieden kansen om erfgoed en verduurzaming samen te laten optrekken. In het streven naar verduurzaming van de gebouwde omgeving kunnen initiatieven voor de collectieve opwekking en uitwisseling van energie tussen historische gebouwen een voorbeeldwerking hebben en worden ondersteund.

⁵ Voor de verduurzaming van monumentaal vastgoed heeft de monumentensector een 'Routekaart verduurzaming monumenten' opgesteld. De Erfgoed Deal richt zich in aanvulling op de routekaart vooral op de ruimtelijke inpassing van de energietransitie.

3 Stedelijke groei en krimp

De stedelijke groei zal de komende jaren doorzetten. Hier is ruimte voor nodig in of aan de randen van de stad, waar zich vaak ook belangrijk cultureel erfgoed bevindt. Maar verdichting kan ten koste gaan van de kwaliteit van de openbare ruimte en van het historische beeld van stadskernen. In schaarste-gebieden spelen hierdoor vraagstukken rondom verdichting (hoogbouw), nieuwe woningbouwlocaties aan de randen van steden, distributiecentra langs infrastructuur en transformatie van bijvoorbeeld oude industriële gebieden en spoor- en kanaalzones. Dit levert complexe herbestemmingsopgaven met bijzonder (monumentaal) vastgoed op.

De keerzijde van stedelijke groei is krimp. Nederland kent twintig regio's die nu of in de nabije toekomst te maken hebben met krimpproblematiek. Het leidt tot achteruitgang van voorzieningen, sociale – en leefbaarheidsproblematiek en tot leegstand of onderhoudsachterstand van monumentaal vastgoed.

Bij uitvoeringsprojecten kan gedacht worden aan initiatieven waarbij erfgoedstructuren, natuur en cultuurlandschap worden gekoppeld aan uitbreiding van steden. Door toepassing van goed ontwerp kan worden bijgedragen aan de identiteit van onze woongebieden, aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en aan recreatie en toerisme. Hoogbouwvisies kunnen inspiratie halen uit de historische omgeving en uit de wijze waarop vroeger werd gewerkt met zichtlijnen.

Bron - bouwputrecht.nl

In krimpgebieden kan gedacht worden aan strategieën en agenda's voor het bestrijden van leegstand en het koppelen van vraag en aanbod van monumentaal vastgoed. Flexibele (her)bestemming van leegstaande historische boerderijen kan bijdragen aan het behoud, maar ook aan de aantrekkelijkheid van deze gebieden en daarmee een impuls geven aan de leefbaarheid. Ook lokaal initiatief door bijvoorbeeld dorpsontwikkelingsmaatschappijen kan worden ondersteund.

Ondersteunende lijnen

Naast drie hoofdthema's zijn er twee ondersteunende lijnen, te weten:

1 Kennis en dialoog

Kennis

Kennisopbouw en –uitwisseling zijn nodig als basis voor een uitvoeringspraktijk waarin erfgoed en de inrichting van de leefomgeving elkaars bondgenoten zijn, ook na de looptijd van de Erfgoed Deal. Het gaat hierbij om het delen van kennis binnen de afzonderlijke projecten van het uitvoeringsprogramma, tussen de betrokken partijen van de Erfgoed Deal, maar ook met partijen buiten het partnerschap, zoals bijvoorbeeld de onderwijssector. De partners hebben daarbij de rol om als ambassadeurs van de Erfgoed Deal actief kennis, ervaringen en best-practices te delen.

We vertrekken vanuit een stevige basis: de afgelopen jaren is, mede vanuit het uitvoeringsprogramma van de VER, al veel kennis en ervaring opgedaan. Die gaan we bundelen en verspreiden, samen met de nieuwe kennis en ervaring die we ontwikkelen in

de Erfgoed Deal. Dit doen we door het opzetten van een kennisnetwerk met bijeenkomsten die breed toegankelijk zijn. Daarbij zal ook specifiek worden ingezet op bijeenkomsten voor lokale verenigingen en hun vrijwilligers. Het op te richten projectbureau zal dit verder uitwerken en ondersteunen.

Dialoog

Betrokkenheid vergroot de acceptatie van de vele noodzakelijke veranderingen in onze leefomgeving.⁶ We willen daarom het brede publiek, waaronder ook erfgoed- en andere maatschappelijke organisaties meer betrekken bij de gebiedsgerichte erfgoedzorg. Hiermee kan tegelijkertijd een schat aan kennis en inspirerende verhalen over het verleden worden opgehaald en benut. Er zijn al veel methodieken voorhanden om lokale kennis en verhalen op te halen. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is het toepasbaar maken van deze kennis en verhalen in uitvoeringsprojecten en in omgevingsvisies en –plannen. Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma van de Erfgoed Deal zal specifiek aandacht worden geschonken aan de wijze waarop lokale organisaties en doelgroepen worden betrokken.

Bron - Maarten van Haaff

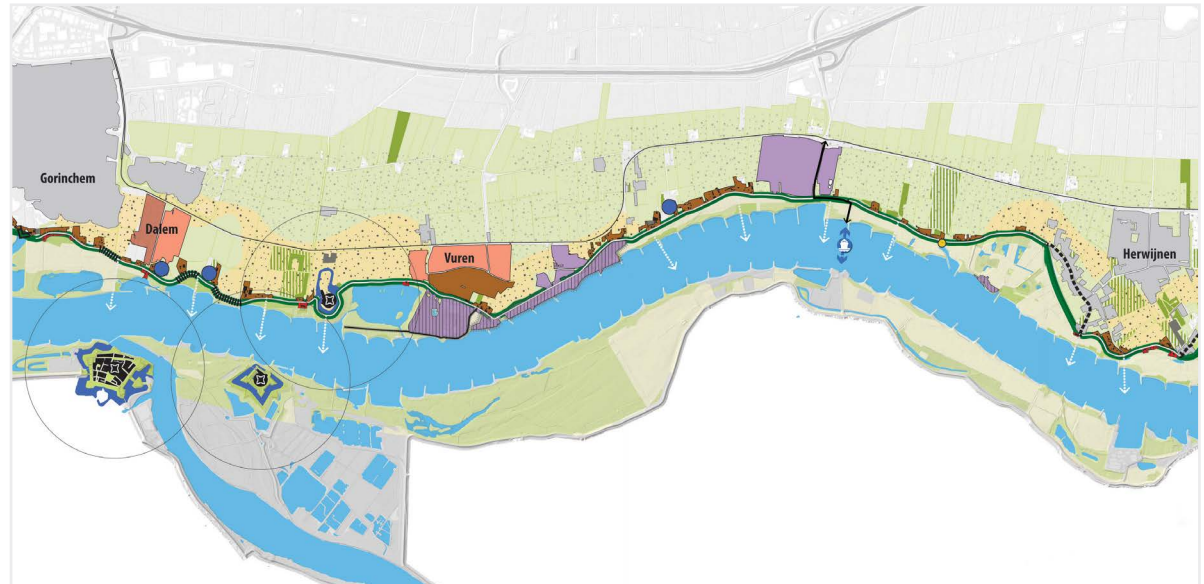
⁶ Op dit punt sluit de Erfgoed Deal inhoudelijk aan bij de 'Green Deal Participatie van de Omgeving bij Duurzame Energieprojecten'

2 Erfgoed als basis voor omgevingsvisies

Op basis van de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving liggen er actuele en concrete opdrachten voor gemeenten en provincies die een relatie hebben met het erfgoed. In omgevingsvisies moeten overheden een beschrijving geven van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, voorgenomen ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud van het grondgebied en het te voeren integrale beleid. Gemeenten worden voorts geacht in het gemeentelijke omgevingsplan rekening te houden met cultureel erfgoed in zowel stad en dorp als in het buitengebied (nieuw en oud). Er zijn nog weinig concrete voorbeelden van gemeenten die anticiperen op hun verbrede erfgoedtaak. Dit geldt ook voor de positionering van ontwerp in het ruimtelijk beleid. Steeds meer hechten we bovendien aan verhalen die ons verleden kleuren en ons inspireren, maar die moeilijk zijn te vangen in visies en omgevingsplannen. Ook in de afstemming tussen het provinciale en gemeentelijke omgevingsbeleid ligt nog een uitdaging.

De bestaande best-practices kunnen worden uitgevent en gemeenten kunnen worden begeleid om de positie van erfgoed en ontwerp te verstevigen, erfgoedkennis en verhalen te vertalen naar het concrete niveau van de omgevingsvisie en het omgevingsplan en gemeentelijk en provinciaal beleid op elkaar af te stemmen.

De hoofdthema's en de ondersteunende lijnen zullen door het projectbureau verder worden geconcretiseerd en uitgewerkt in een jaarlijks uitvoeringsprogramma.

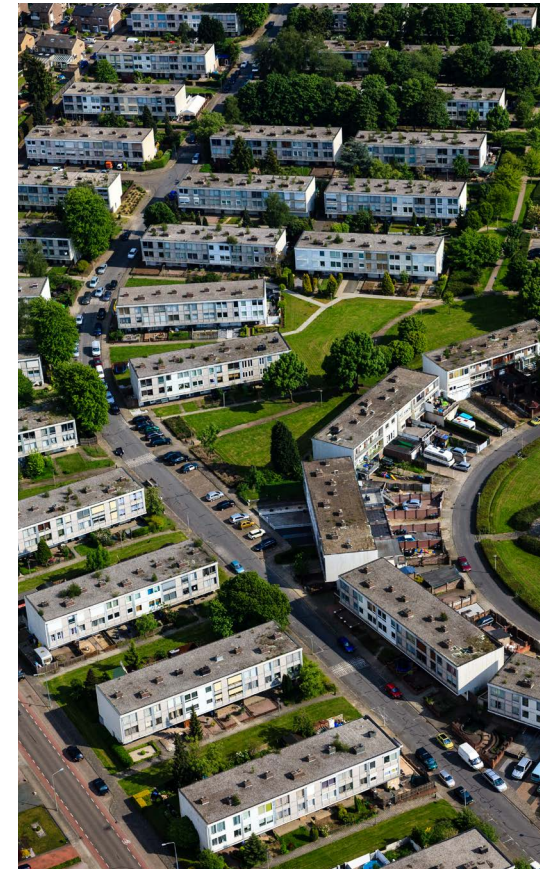
Bron - Handreiking Ruimtelijke Kwaliteit dijkverbetering Gorinchem-Waardenburg, Waterschap Rivierenland/ H+N+S, uitsnede.

Projectbureau en stuurgroep

De Erfgoed Deal en het opstellen en uitvoeren van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma vragen om een goede ondersteuning. Hiertoe zal een gezamenlijk projectbureau worden opgericht waarvoor we ook gezamenlijk de benodigde formatie leveren.⁷ Het projectbureau zal zijn thuisbasis krijgen in het gebouw van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Het streven is om te komen tot een kernformatie van 4 fte voor de looptijd van de Erfgoed Deal.

Er zal stuurgroep worden ingericht waarin het Rijk (OCW), het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, de Federatie Grote Monumentengemeenten, vertegenwoordigd door het bestuurlijk platform erfgoedgemeenten en de Federatie Instandhouding Monumenten. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de voortgang van de Erfgoed Deal, en neemt besluiten over het uitvoeringsprogramma en over toetreding of uittreding van (nieuwe) partners. De stuurgroep staat onder voorzitterschap van de Directeur-Generaal Cultuur en Media van het ministerie van OCW.

Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en LandschappenNL geven met ondertekening uiting aan de steun voor de Erfgoed Deal en ondersteunen de uitvoering met kennis en expertise en hebben een adviserende rol richting stuurgroep. Dit geldt tevens voor het Rijksvastgoedbedrijf en de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit die door ondertekening willen bijdragen aan de realisatie van de ambities door verbindingen te leggen met het rijksvastgoed respectievelijk met ontwerp. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit geven met het ondertekenen van de Erfgoed Deal aan dat ze de doelen en ambitie onderschrijven en in dit kader graag samen willen optrekken. De Unie van Waterschappen heeft aangegeven het initiatief te steunen, maar dat de beslissing om mee te doen aan het uitvoeringsprogramma bij de individuele waterschappen ligt.

Bron - RCE Beeldbank | Siebe Swart

⁷ Het indicatieve formatieplan als opgenomen in de annex vormt hierbij het uitgangspunt.

Financiën en looptijd

Vanaf 2019 gaan we samen werken aan de uitvoering van de Erfgoed Deal en het jaarlijks vast te stellen uitvoeringsprogramma. De Erfgoed Deal heeft een looptijd van vier jaar (2019 t/m 2022).

Het budget vanuit het regeerakkoord is € 20 mln voor de periode 2019 t/m 2022. Er is een bedrag van € 19mln voor het ondersteunen van uitvoeringsprojecten die vallen binnen de drie inhoudelijke hoofdthema's van de Erfgoed Deal en de twee ondersteunende lijnen. De middelen zullen beschikbaar komen in het jaarlijks ritme van € 2 mln - € 5 mln - € 7 mln - € 5 mln. Een bedrag van in totaal € 1mln is beschikbaar voor ondersteuning (projectbureau), monitoring en evaluatie, en voor de leeromgeving. Gemeenten en provincies zullen de inzet van het Rijk matchen. Definitieve financiering vanuit het Rijk is onder voorbehoud van matching van de betrokken overheden en zal per jaar op basis van het uitvoeringsprogramma gebeuren. De bijdrage van het Rijk zal plaatsvinden via decentralisatie-uitkeringen. Doordat de middelen op lokaal niveau beschikbaar komen wordt de samenwerking tussen overheden en de andere partners bevorderd.

De Erfgoed Deal sluit zoveel mogelijk aan bij bestaande initiatieven. Uitvoeringsprojecten gericht op een van de inhoudelijk thema's

en/of de ondersteunende lijnen worden daartoe opgenomen in het uitvoeringsprogramma.⁸ Deze projecten worden aangedragen door gemeenten en provincies. Alleen de meerkosten om (de uitvoering van) projecten en initiatieven 'erfgoed-inclusief' te maken en naar een kwalitatief hoger niveau te tillen komen in aanmerking voor financiering.⁹ Ook aspecten als participatie en dialoog kunnen worden meegefinancierd voor zover deze bijdragen aan de doelen. De Erfgoed Deal financiert niet de primaire uitvoering van projecten zoals bijvoorbeeld het aardgasvrij maken, of het realiseren van zonneweides zelf. Ook financiert de Erfgoed Deal geen projecten die primair op erfgoed zijn gericht zoals restauratie, herbestemming of herstel van landschapselementen.

Het streven is om te komen tot een beperkt aantal substantiële projecten die bijdragen aan een stevige uitvoeringspraktijk (opschaling). In de annex is een indicatieve raming opgenomen voor het aantal projecten en verdeling van de middelen over de hoofdthema's en de ondersteunende lijnen. Dit zal door het projectbureau verder worden uitgewerkt.

⁸ Bij uitvoeringsprojecten kan het zowel gaan om 'de schop in de grond' als om planvorming gericht op concrete uitvoering (geen papieren tijgers).

⁹ Indien er sprake is van kosten die voortvloeien uit het betrekken van erfgoed bij plannen- en projecten op basis van bestaande wettelijke taken en regels, worden alleen de meerkosten gefinancierd die de reguliere kosten redelijkerwijs overtreffen.

Annex

1 Formatie en organisatie van het projectbureau

RCE draagt 2,5 fte bij aan het projectbureau en biedt werkplekken en bijbehorende faciliteiten voor het projectbureau. Deze formatie zal via detachering uitgebreid worden vanuit de FIM (0,5 fte) en vanuit de provincies en gemeenten (samen 1 fte). Om de benodigde formatie vanuit de provincies en gemeenten te kunnen realiseren wordt bij de ondersteuning van projecten (als opgenomen in het uitvoeringsprogramma) een bijdragepercentage 47,5% vanuit het Rijk en 52,5% matching door gemeenten en provincies gezamenlijk aangehouden. Het Rijk draagt in het verlengde hiervan zorg voor realisatie van de bovengenoemde personele capaciteit van de partners in het projectbureau.

2 Indicatieve weergave financiën

Naar verwachting zullen ongeveer 30 projecten verdeeld over de hoofdthema's en de ondersteunende lijnen kunnen worden gerealiseerd. De beoogde omvang van projecten op de hoofdthema's is € 0,5 mln. Projecten binnen de ondersteunende lijnen zullen naar verwachting kleiner zijn alhoewel ook hier gestreefd

wordt naar enige omvang. Het samenbrengen van meerdere kleinere vergelijkbare deelproject tot één koepelproject behoort ook tot de mogelijkheden voor zover het bijdraagt aan de doelstelling tot opschaling.

Dit leidt tot de volgende raming (in mln €):

TABEL 1 Financiering en matching	Excl.	Incl.
<i>(alle bedragen x € 1 miljoen)</i>		
Thema's		
1) Klimaatadaptatie:	5	10
2) Energietransitie en duurzaamheid	5	10
3) Stedelijke groei en Krimp	5	10
Ondersteunende lijnen		
1) Omgevingsvisies	2	4
2) Kennis en Dialoog	2	4
Totaal	19	38

3 Afwegingskader projecten uitvoeringsprogramma

De partijen als vertegenwoordigd in de stuurgroep maken een nadere uitwerking van vereisten en criteria op basis waarvan uitvoeringsprojecten in aanmerking komen voor opname in het uitvoeringsprogramma en dragen deze over aan het projectbureau. Bij de nadere uitwerking gelden de volgende uitgangspunten:

1. Binnen de Erfgoed Deal staan de grote ruimtelijke transitie opgaven (klimaatadaptatie, energietransitie en duurzaamheid, stedelijke groei en krimp) centraal, en de bijdrage die erfgoed hieraan kan leveren.
2. Alle projecten binnen het uitvoeringsprogramma dragen evident bij aan het behalen van de gezamenlijke ambitie en doelen. Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma wordt gestreefd naar een evenwichtige samenstelling van het programma dusdanig dat het maximaal bijdraagt aan de ambities en doelen.
3. De projecten hebben betrekking op het financieren van de meerkosten. De projecten die worden gefinancierd vanuit de Erfgoed Deal richten zich op het verrijken van bestaande initiatieven met erfgoed, het verhogen van de kwaliteit en het bevorderen van de kracht van ontwerp en dialoog.
4. Projecten binnen de Erfgoed Deal hebben geen primaire focus op het erfgoed maar richten zich op de aansluiting vanuit het erfgoed bij initiatieven op de transitie opgaven.
5. Projecten zijn gebiedsgericht en worden voorgedragen voor opname in het uitvoeringsprogramma door de colleges van B&W en/of Gedeputeerde Staten.
6. Binnen de projecten moet er sprake zijn van matching door gemeenten of provincies en van samenwerking tussen overheden en maatschappelijke partijen.
7. Bij matching wordt uitgegaan van reële extra financiële impulsen. Ambtelijke inzet wordt daarbij niet gekwantificeerd.
8. Projecten moeten als doel hebben om bij te dragen aan een toekomstbestendige gebiedsgerichte erfgoedzorg.
9. De beoogde financiële bijdrage vanuit de Erfgoed Deal aan projecten binnen de drie thema's ligt tussen de 0,5 en 1 miljoen euro. De projecten richten zich op de uitvoeringspraktijk en geven blijk van mogelijkheden tot opschaling en voorbeeldwerking.

10. Kennis en dialoog maken (waar mogelijk) onderdeel uit van de projecten. Hierbij kan het gaan om het betrekken van partijen, leren van elkaar, het bundelen en verspreiden van kennis, betrekken van verhalen op lokaal en regionaal niveau of het bestendigen van kennis die wordt opgedaan in het project.
11. Projecten bevatten waar mogelijk onderdelen gericht op ontwerp als middel om de omgevingskwaliteit te verhogen.
12. Binnen het uitvoeringsprogramma en de thema's wordt gestreefd naar een balans tussen projecten in het stedelijke en het landelijke gebied.

4 Adhesie verklaringen

Nieuwe partijen kunnen gedurende de looptijd van de Erfgoed Deal een adhesieverklaring tekenen waarmee ze uiting geven aan hun steun voor de ambities en doelstellingen van de Erfgoed Deal.

In de Erfgoed Deal werken de volgende partijen samen aan een waardevolle leefomgeving:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Rijksvastgoedbedrijf

federatie ruimtelijke kwaliteit

